

4. ทัศนะเกี่ยวกับโสเกณี

การค้าประเวณี เป็นสิ่งที่มีมาแต่โบราณในทุกสังคม มีกำหนดมาจากพิธีการต่าง ๆ ในทางศาสนา ในแบบผู้อังกฤษเมดิเตอร์เรเนียนในศตวรรษที่ 15 ก่อนคริสต์กาล ญี่ปุ่นชาวนาบาลีโนน จะมีการอุทิศตนแก่ชายอย่างน้อยครึ่งหนึ่งในชีวิต โดยถือเป็นการกระทำเพื่อบูชาเจ้าแม่ การอุทิศตนนี้ฝ่ายชายจะโยนหรือญเงินลงหน้าตักหงษ์สาวที่มานั่งรอรับการเลือกอยู่ในโบสถ์ เงินนี้จะต้องอุทิศแก่เจ้าแม่ในโบสถ์ ผู้หญิงกรีก และโรมันโบราณก็มีการอุทิศตนแก่ชายในโบสถ์ โดยให้รับสินจ้างวางแผนด้วย ถือว่าเป็นการทำบุญที่ได้กุศลแรงและมีเกียรติ หากชายได้ที่สมสู่ด้วยจะมอบเงินให้ ญี่ปุ่นก็ต้องมอบให้แก่ศาสนา ต่อมาเมื่อศาสนาริสเตียนเกิดขึ้นประเพณีนี้จึงถูกต่อต้านและล้มเลิกไปในที่สุด ส่วนประเทศในทางตะวันออก อินเดียโบราณก็มีโสเกณีอยู่ตามโบสถ์ อยู่ร้องรำทำเพลงบูชาเทพเจ้า อุทิศพรหมราrijyag “ศิวลึงค์” ซึ่งถือว่าตัวแทนทางเพศของพระศิริเวนน์แองและในสมัยของพระพุทธเจ้า โสเกณีมีอยู่และมีระดับชั้นต่าง ๆ ตามฐานะทางชนชั้นของชาบที่จะมารับบริการ โสเกณีสมัยนั้นได้รับเกียรติมาก กษัตริย์ผู้ครองนครต่าง ๆ ก็คงหาสมาคมด้วยอย่างเปิดเผย

สำนักโสเกณีแห่งแรกมีชื่อว่า “กรุงเอเรนส์” โดยโซโลนผู้เป็นนักกฎหมายและนักปฏิรูปการปกครองของกรีก ตั้งสำนักขึ้นเพื่อขอจัดปัญหาการลักลอบทำประเวณีและชู้สาว เก็บเงินเข้าบำรุงการกุศล

จากนั้นมา สำนักโสเกณีก็มีมากขึ้น และเปลี่ยนรูปไปเป็นการค้าประเวณีโดยมีการรับเงินและเปลี่ยน ซึ่งประเทศต่าง ๆ มีกฎหมายรองรับอย่างถูกต้อง มีการเก็บภาษีจากโสเกณีเพื่อหารเงินเข้ารัฐ ประเทศไทยเช่นเดียวกัน

สาเหตุที่ทำให้หงษ์มาประกอบอาชีพโสเกณี

โดยส่วนตัว ญี่ปุ่นค้าประเวณีอาจมีเหตุผลหรือความจำเป็นหลายอย่าง จึงมาประกอบอาชีพค้าประเวณีหรือบริการทางเพศนิดต่าง ๆ แต่เหตุผลหรือความจำเป็นจะเป็นอะไรก็ตามจะเกิดมีขึ้นหรือจะเป็นไปได้หรือไม่ก็ย่อมจะขึ้นอยู่กับว่า สภาพสังคมภายในประเทศเอื้ออำนวยให้เกิดขึ้นได้เพียงไร การที่มีปัญหาค้าประเวณีเกิดขึ้นและขยายตัวเต็บโตอยู่ตลอดเวลา เช่นนี้ ย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าได้มีสภาพทางสังคมบางประการ ซึ่งมีส่วนผลักดันให้เกิดปัญหาเช่นที่กล่าวเป็นอยู่

สภาพที่ว่านี้พอจะสรุปได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

*รายงานการศึกษาเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาสตรีระดับชาติ (2525-2544) จัดทำโดย คณะกรรมการวางแผนพัฒนาสตรีระดับชาติ, องค์กรบูรณาการ และกรมวิทยาศาสตร์, 2524.

1. รากฐานทางวัฒนธรรม

โภเกษีเป็นวิถีชีวิตอย่างหนึ่งในสังคม (a way of life) มาก่อนที่จะมีการติดต่อหรือรับวัฒนธรรม “ต่างชาติ” “ตะวันตก” และก่อนที่สังคมไทยจะรู้จักคำว่า “วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ” ในภายหลังส่งความโ碌ครั้งที่ 2 ในกฎหมายตราสามดวง ซึ่งเล่มหนึ่งพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2392 (ทั้งหมดมี 123 เล่ม ปัจจุบันเหลือเพียง 79 เล่ม) มีกำหนดในไอยการลักษณะผ้าเมียว่า

“มาตราหนึ่ง รายได้สูงข้อเอกสารญี่ปุ่นขึ้น รำ เที่ยวขอทานแล้วยังชีวิตและหญิงนครโสเกะ ไม่เลี้ยงเป็นเมีย....”

อีกทั้งเมื่อได้พิจารณาสังคมไทยที่จัดหญิงไว้เป็นเพียง “ศาสนิกชนชั้นสอง” ในศาสนาพุทธ และให้ทั้งเกียรติและอำนาจกับผู้ชายมากกว่า รวมทั้งค่านิยมทางเพศซึ่งมีความลักษณะกันอย่างมาก แล้ว ฐานะของผู้หญิงไทยที่ส่วนหนึ่งต้องเป็นเพียงหญิงบริการทางเพศในลักษณะต่าง ๆ กันจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นผลลัพธ์เนื่องอันหลักเลี้ยงไม่ได้ จากรากฐานทางวัฒนธรรมดังกล่าว

ตั้งแต่สมัยพระเอกาทรมานจึงถึงสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ กฎหมายตราสามดวงแสดงให้เห็นว่าความเป็นหญิงทำให้สถานภาพการเป็นบุคคลตามที่กฎหมายรับรองของหญิงมีลักษณะที่ทำให้หญิงเป็นอิสระแก่ตัวไม่ได้ และจำเป็นจะต้องอยู่ในความปกครองดูแลของคนใดคนหนึ่งเสมอ เพราะจะมีแต่หญิงที่อยู่ในลักษณะ 7 ประการ เท่านั้นจึงจะเป็นหญิงที่มีผู้ปกครอง ซึ่งถ้าหากหญิงได้ไม่มีผู้ปกครอง ก็เป็นยังว่ากฎหมายจะไม่คุ้มครองในการนี้ที่เกิดมีชัยมาทำทุราจาร

หญิง 7 ประการดังกล่าวนี้คือ

“มาตรกุชิตา ประการหนึ่ง คือ หญิงอันอยู่ด้วยมารดา ๆ หากรักษา”

“ปัตрутกุชิตา ประการหนึ่ง คือ หญิงอันอยู่ด้วยบิดา ๆ หากรักษา”

“มาตาปัตрутกุชิตา ประการหนึ่ง คือ หญิงอันอยู่ด้วยบิดามารดา ๆ หากรักษา”

“โโคตรกุชิตา ประการหนึ่ง คือ หญิงอันอยู่ด้วยโโคตร ๆ หากรักษา”

“ภาตรกุชิตา ประการหนึ่ง คือ หญิงอันอยู่ด้วยพี่ชายพี่สาว ๆ หากรักษา”

“ญาติ รกุชิตา ประการหนึ่ง คือ หญิงอันอยู่ด้วยญาติ ๆ หากรักษา”

“สารกุชา ประการหนึ่ง หญิงอันอยู่ด้วยท่านผู้ใดผู้หนึ่ง ท่านหากรักษาบังกันไว้”

นอกจากนั้นคำกล่าวที่ว่า “เป็นสตรีภาพอย่าให้ชายสัมผัสถูกต้องด้วยส่อง” ย่อมเป็นการวางแผนกดภัยเงียบทั้งฝ่ายหญิงให้ต้องถือเอกสารที่ได้ถูกต้องตัวครั้งแรกมาเป็นเงื่อนไขในการมีสามี และถ้าหากถูกสัมผัตัวจากชายคนที่สองก็จะทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม ในขณะที่ฝ่ายชายจะไปถูกต้องสัมผัตัวหญิงกีครั้งก็ได้ อย่างน้อย ๆ กฎหมายก็ให้ความชอบธรรมไว้ว่ามากกว่าสามีได้

คือ “อันว่าลักษณะเมียนมี ๓ ประการ ๆ หนึ่งอันบิดามารดาถูกมือให้เป็นเมียชาย ได้ซื้อว่าเป็นเมียกลางเมือง ประการหนึ่งขายขอหญิงมาเลี้ยงเป็นอนุภารภยาหลั่นเมียหลวงลงมา ได้ซื้อว่าเมียกลางนอก ประการหนึ่งหญิงใดมีทุกข์ยาก ชายช่วยໄส์ได้มาเห็นหมดหน้าเลี้ยงเป็นเมีย ได้ซื้อว่า เมียกลางกาส” เช่นนี้ยอมทำให้ตั้งปัญหาได้ว่า เพาะะเหตุใดชายจึงอยู่ในฐานะที่จะมีเมียได้ถึง ๓ ประเกท โดยเฉพาะประเกทที่ ๓ นั้นเปิดไว้กว้างมากสำหรับอ่านจากทางเศรษฐกิจของชาย คำจำกัดความของเมีย ประเกทที่ ๓ ชี้ให้เห็นว่า หญิงที่ “ทุกข์อยาก” อยู่ในสังคมไทยและมีชายที่สามารถใช้อ่านจากทางเศรษฐกิจไป “ໄส์” หญิงนั้นมาได้โดยที่กฎหมายรับรองความชอบธรรม และเป็นภาวะการเช่นนี้องที่ทำให้กรณีนี้พำนักของประเทศไทยในสมัยที่ยังมีการจัดทำหญิงมาเป็นกาส การที่กาสต้องนำเรือนายแล้วบังจะต้องมองตัวให้ชายอื่นตามคำสั่งของนายนั้น ถึงแม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในรูปของการซื้อขายเหมือนในเวลาต่อมาหรือในปัจจุบัน^๖ การให้บริการทางเพศของหญิงทางดังกล่าว ก็เป็นสาเหตุให้หญิงเหล่านี้ต้องยึดเป็นอาชีพต่อมาภายหลังที่มีการเลิกกาสในปี พ.ศ. 2448

1.1 ความชอบธรรมในการกฎหมาย-สังคมของกรณีชายเมีย

การมีชายเมียของผู้ชายไทยเป็นทั้งความชอบธรรมและศีลธรรมที่ถูกต้องในสังคมไทย ในขณะที่หญิงถูกสอนและถูกกำหนดไว้ในกฎหมายว่า “เป็นศรีภพอย่าให้ชายถูกต้องตัวถึงสอง” ส่วนการที่หญิงจะให้ชายถูกต้องตัวได้ถึงสองหรือมากกว่าสอง ก็ขึ้นอยู่กับสามีว่าจะสั่งให้ไปบ้าเรอไครหรือขายให้แก่ใคร ความไม่เท่าเทียมกันชนนี้ยอมยินยอมว่า ภาวะเมียน้อยหรือการเมียได้มากกว่า ๑ คนนั้น เป็นลักษณะหนึ่งของสังคมไทยในเรื่องเพศ ถึงแม้มีปี พ.ศ. 2478 ที่กฎหมายไทยได้กำหนดให้ผู้ชายไทยมีภารภยาที่ถูกต้องตามกฎหมายได้คนเดียวันนั้น ก็มิได้หมายความว่า “ธรรมเนียมเมียน้อย” จะค่อย ๆ สูญหายไป ตรงกันข้ามการเปลี่ยนแปลงแต่เพียงตัวบทกฎหมายซึ่งถึงแม้ว่าจะเป็นขั้นตอนหนึ่งของการบัญญัติการเปลี่ยนแปลง ก็ยังไม่เพียงพอถ้าหากฐานทางวัฒนธรรมและเงื่อนไขทางสังคมอย่างอื่นไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กัน ในหมู่ชนชั้นสูงและผู้มีอันจะกิน เมียน้อยเป็นเครื่องหมายของฐานะทางสังคม และเป็นการแสดงบุญบารมีของฝ่ายชายในระดับชนชั้นกลาง เมียน้อยเป็น “ธรรมชาติ” ของผู้ชาย และในระดับคนจน เมียน้อยอาจจะเป็นการเพิ่มพลังผลิตในครอบครัว

ภาวะการมีได้ชายเมียเป็นภาวะที่มีความเกี่ยวพันกับปัญหาโสเกณ ดังนี้คือ

- ในแง่ความเกี่ยวพันกันโดยตรงที่สุดคือ การที่เมียกลางกาสซึ่งภายนหลังจากเลิกกาส เมื่อ พ.ศ. 2448 แล้ว ต้องกลายมาเป็นโสเกณในเวลาต่อมา
- ในแง่ความเกี่ยวพันที่เป็นผลกระทบกระเทือนทางสังคม คือ ภาวะเมียน้อยซึ่งเต็มเป็นทั้งความชอบธรรมทางกฎหมายและสังคม จนกระทั่งกลายเป็นเพียงทางสังคมเพียงอย่าง

เดียว ย่อมเป็นพื้นฐานให้ยอมรับว่าการที่ฝ่ายชายจะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับหญิงมากกว่า 1 คน เป็นเรื่องธรรมดា แต่ผู้หญิงก็ยังถูกสอบทั้งจากสังคมโดยทั่วไปและจากทางผู้หญิงด้วยกันเอง ว่า “รักนวลลงวนดัว....รักษาความบริสุทธิ์จนกว่าจะถึงเวลาแต่งงาน” และเมื่อ “แต่งงานแล้ว มีความจงรักภักดีและซื่อสัตย์สุจริตต่อสามี” ย่อมทำให้ฝ่ายชายมีการแสดงความสัมพันธ์ทางเพศในลักษณะต่าง ๆ กันแล้วแต่ที่สังคมจะเปิดช่องทางให้กระทำได้ ในสมัยที่การไปสู่ขอมาเป็นเมียน้อย และการไปไถ่嫁มาเป็นเมียกลางท้องได้ ความเหลือมล้าในการมีความสัมพันธ์ทางเพศของชายและหญิงก็มีอยู่ในลักษณะหนึ่ง ในสมัยที่เลิกกาฬไปแล้วโสเกณ์ในลักษณะของการซื้อขายก็เป็นความเหลือมล้าในอีกรูปแบบหนึ่ง มาในสมัยที่กฎหมายบังคับให้มีภารยาถูกต้องตามกฎหมายได้เพียงคนเดียว การมีเมียน้อยและการเที่ยวโสเกณ์ซึ่งถือเป็น “ธรรมชาติและธรรมดा” ในอีกลักษณะหนึ่งซึ่งก็มาจากรากฐานอันเดียวกัน คือ การที่สังคมเปิดให้ทั้งทางกฎหมายทางสังคมสำหรับผู้ชายให้มีความสัมพันธ์ทางเพศได้อย่างไม่มีข้อจำกัด และในปอยครั้งก็ยังถือเป็นการวัดความเป็นชายชาติอาชาในยุค หรือถูกผู้ชายในขณะที่มีภูเกณฑ์ข้อจำกัดมากมายกับผู้หญิงให้รักษาความบริสุทธิ์ไว้จนกว่าจะแต่งงาน ย่อมเป็นค่านิยมสองอย่างที่ขัดแย้งกันอยู่ในตัวอย่างสูงที่ทางออกทางเดียวที่จะรักษาคุณค่าสองอย่างให้อยู่ร่วมกันได้ในสังคมก็คือ การมีหญิงบริการทางเพศในลักษณะต่าง ๆ มาสนองต่อค่านิยมที่สังคมให้ไว้กับ “ความเป็นชาย”

แม้ในกฎหมายปัจจุบันเกี่ยวกับลักษณะการฟ้องหย่าก็ย่อมเป็นหลักฐานทางด้านที่กฎหมายที่ซึ่งให้เห็นถึงสภาพอันต่ำต้อยของหญิงในเรื่องเพศ เพราะในมาตรา 1516 (1) เหตุฟ้องหย่ามีดังต่อไปนี้ “สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันสามีภรรยาหรือภริยานี้ถู อิกลฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้” ซึ่งเท่ากับว่ากฎหมายพิจารณาการไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนอื่นที่ไม่ใช่สามีหรือภริยา ตามกฎหมายต่างกัน ในกรณีที่เป็นหญิง การกระทำดังกล่าวจะเรียกว่าเป็นการมีชู้และเป็นสาเหตุเพียงพอแล้วในการฟ้องหย่า แต่ถ้าเป็นชาย การกระทำนั้นไม่ได้รับการเรียกว่าอะไรทั้งนั้น และถ้าหากว่าจะนำมาเป็นสาเหตุในการฟ้องหย่าก็จะต้องไปหาหลักฐานอื่นมาประกอบว่า ความสัมพันธ์ทางเพศกับหญิงอื่นที่มิใช่ภรรยาถูกต้องตามกฎหมายนั้นเป็น “การอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภริยา” จึงจะฟ้องหย่าได้ในลักษณะการกระทำเดียวกัน กฎหมายเข่นนี้ ย่อมแสดงถึงสมมุติฐานทางสังคมอันไม่เสมอภาคในเรื่องเพศระหว่างชายกับหญิง ที่เป็นรากฐานให้กฎหมายดังกล่าวได้ออกมาและมีผลใช้บังคับอย่างเสมอตนเสมอปลาย

1.2 บทบาทกิจกรรมทางเศรษฐกิจอันมีผลจากค่านิยมทางวัฒนธรรม

จากรายงานค้นคว้าเรื่อง Providence and Prostitution : Image and Reality for Women in Buddhist Thailand ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เมื่อปี 2523 นี้ ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับสถานภาพทาง

เศรษฐกิจของสตรีไทย เมื่อนักที่สถิติของกรมแรงงานไทยจะให้ไว้ว่า ผู้หญิงไทยได้มีนาทีกิจกรรมทางเศรษฐกิจมาอย่างเดียวเดียงไปแล้วกับผู้ชายไทยมาตลอด ปัญหามิได้อยู่ตรงที่ว่า ผู้หญิงไทยไม่มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากเท่ากับที่การที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจของผู้หญิงนั้นยังไม่ได้รับการปฏิบัติต่อในฐานะที่เป็นแรงงาน เช่นเดียวกับชายโดยเฉพาะในชนบทและในโรงงาน เช่น ในชนบทแรงงานสตรีก็จะเป็นแรงงานที่ช่วยเหลือครอบครัวโดยไม่ได้ค่าจ้างเป็นต้น และนอกจากราชินี ผู้หญิงก็ต้องมาเสียปริญนอึกในเรื่องการจัดสรรอาชญากรรมสังคม โดยเฉพาะในระดับสูง ทั้งในการบริหาร ในธุรกิจและในการปกครองของรัฐ โดยดูจากการที่ผู้หญิงมีนาทีน้อยมาก หรือไม่มีเลยในระดับการเป็นผู้นำทั้งในระดับหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด majonถึงระดับชาติในระดับโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯ ซึ่งมีสัดส่วนของผู้หญิงทำงานมากกว่า คือร้อยละ 56.44 แต่มีผู้หญิงทำงานในระดับผู้บริหารระดับสูงเพียงร้อยละ 25 เท่านั้น ส่วนในด้านการกระจายรายได้ก็เมื่อนัก ผู้ชายจะมีการกระจายรายได้ที่ดีกว่าผู้หญิง มีผู้ชายถึงร้อยละ 3.5 ที่ได้รับเงินเดือน 5,000 บาทขึ้นไป ในขณะที่ผู้หญิงมีเพียงร้อยละ 0.34 เท่านั้น ที่ได้รับเงินเดือนในอัตราเดียวกัน แรงงานสตรีจึงเป็นแรงงานขั้นสองอยู่นั่นเอง ไม่ว่าจะอยู่ในระดับการใช้แรงงานหรือบริหารแม้จะอยู่ในภาระการณ์ดังกล่าวด้วยความแข็งแรงของร่างกายที่ไม่เท่ากัน การมีการศึกษาไม่เท่ากันฯลฯ แต่ก็ยังปรากฏว่าในงานอย่างเดียวกัน เช่นงานก่อสร้าง และในงานอื่นที่ต้องการการศึกษาที่เท่ากัน ผู้ชายก็ยังได้เงินมากกว่าและมีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานมากกว่าผู้หญิงอยู่นั่นเอง

2. ภาระทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

เนื่องจากปัญหาโซเกนีเป็นปัญหาจากโครงสร้างวัฒนธรรมไทยมาก่อนประกอบกับการเข้ามาเมืองทางของพหุชนชาติในสังคมรามอินโذจีน และการพัฒนาประเทศที่ล้มเหลว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น ความล้มเหลวของการพัฒนาชนบท ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศต้องจนลง การเด็บโดยปราบไม่สมดุลกันระหว่างอุดมคุณธรรมและเกษตรกรรมการส่งเสริมอุดมคุณธรรมท่องเที่ยว เหล่านี้ล้วนมีผลต่อการขยายตัวของการบริการทางเพศทั้งสิ้น

2.1 การขยายตัวทางอุตสาหกรรม ไม่สมดุลกับเกษตรกรรม

จริงอยู่ที่แม้จะกล่าวได้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยได้ประสบความสำเร็จและ
ความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องมา 20 ปี ตั้งแต่มีการประกาศใช้แผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ
และสังคม ฉบับที่ 1 เมื่อปี 2504 เป็นต้นมา แต่ก็มีข้อสังเกตว่าแนวการพัฒนาในอดีตนั้นได้ให้ความ

สำคัญกับเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Economic Growth)มาก และการพัฒนาในแนวโน้มได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญอย่าง ด้าน และบางด้านมีความเจริญก้าวหน้ามากจนกินความไม่สมดุลกันกับสาขาอื่น โดยเฉพาะความไม่สมดุลระหว่างการผลิตในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม

ตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีสัดส่วนในผลิตภัณฑ์รวมประชาชาติสูงขึ้นทุกขณะ ซึ่งตรงกันข้ามกับผลผลิตภาคเกษตรที่ขยายตัวช้า และมีสัดส่วนในผลิตภัณฑ์ประชาชาติลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน จากตารางต่อไปนี้เห็นได้ชัดว่าผลผลิตทางอุตสาหกรรมได้ลดสัดส่วนลงจาก 38.4% ในปี 2504 เหลือ 25.5% ในปี 2522 ในขณะที่ผลผลิตทางอุตสาหกรรมเพิ่มสัดส่วนจาก 11.4% ในปี 2504 เป็น 20.8% ในปี 2522

ตาราง 1 สัดส่วนของผลิตภัณฑ์รวมประชาชาติ*

สาขา	2504	2513	2522
เกษตรกรรม	38.4	29.4	25.5
อุตสาหกรรม	11.4	18.2	20.8
พาณิชยกรรม	17.5	17.6	16.6
อื่นๆ	32.7	34.8	37.1
รวม	100.0	100.0	100.0

จากการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมโดยไม่สมดุลกับภาคเกษตรกรรมนี้ นำมาซึ่งปัญหาต่างๆ มากมาย ที่นำสังเกตอย่างหนึ่งก็คือ ในช่วงปี 2505-2521 นี้ ชาวนาต้องยากจนลงเป็นหนึ่งในมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการสำรวจหนี้สินของหน่วยงานต่างๆ คือ

ปี 2505 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำรวจหนี้สินของชาวไร่ชาวนา พบร่วมชาวไร่ชาวนา ร้อยละ 68 มีภาระหนี้สินทั้งหมดราว 9,000 ล้านบาท

ปี 2513 ส่วนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารกรุงเทพ "ได้คำนวณไว้ว่าเกษตรกรต้องการสินเชื่อร้อยละ 90 ของเกษตรกรทั้งหมด รวมมูลค่า 13,373 ล้านบาท

*สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปี 2516-2517 กรมพัฒนาที่ดิน ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำรวจพบว่า เกษตรกรเก็บร้อยละ 80 มีหนี้สินครอบครัวหนึ่งเฉลี่ย 4,000 บาท รวมทั้งหมด 16,000 ล้านบาท ปี พ.ศ. 2519 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้ตัวเลขว่า ชาวนาทั่วประเทศ มีหนี้สินรวม 18,000 ล้านบาท

2.2 การโยกย้ายแรงงาน

การที่ภาคเกษตรกรรมขยายตัวข้า นอกจากจะก่อให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้ ไปสู่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไทยในภาคเกษตรกรรม และก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน แล้ว ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาเสถียรภาพของการส่งออกในอนาคต อันเนื่องมาจากการผลิตในภาคเกษตรกรรมมีไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนการส่งออกได้อย่างเต็มที่อีกด้วย

สำหรับแรงงานสตรีในชนบทมีอาชีพร้อยละ 70.2 เมื่อปี 2519 เมื่อเกิดปัญหาการกระจายรายได้และปัญหาการว่างงาน ส่วนหนึ่งก็ต้องโยกย้ายจากงานเกษตรเข้ามาทำงานทำในอุตสาหกรรม

เนื่องจากภาวะการศึกษาต่ำ¹⁸ คือ ในร้อยละ 70.2 ของสตรีในชนบทนั้น ร้อยละ 16.4 เป็นผู้ไม่มีการศึกษา ร้อยละ 7.1 มีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 2.0 สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และร้อยละ 2.5 สำเร็จสูงกว่าชั้นประถมปีที่ 7 การย้ายถิ่นเข้ามาในเมือง เช่นเข้ามาในกรุงเทพฯ จึงเป็นการบยั่งเพื่อทางานทำทางด้านกรรมกรหรืองานด้านบริการมากกว่าด้านอื่น ๆ

เท่าที่เป็นมาใน 2-3 ปีนี้ การหลังไหลของประชากรเข้าสู่เมืองหลวงนั้นร้อยละ 61 ของผู้อพยพเป็นผู้หญิง และร้อยละ 84 ของผู้หญิงเหล่านี้เข้าสู่การใช้แรงงานทางด้านบริการ ซึ่งบางส่วนจบลงด้วยการเป็นโสเกน์ โดยวิธีการต่าง ๆ กัน¹⁹

ทั้งนี้ เพราะการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม ไม่ได้มีมากพอ กับการว่างงานจากชนบท ในปี 2503 การจ้างงานในอุตสาหกรรมมีเพียงร้อยละ 3.4 ของการจ้างงานรวมในประเทศไทยปี 2521 แม้สัดส่วนจะเพิ่มเป็นร้อยละ 6.1 แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นการจ้างงานในกิจการขนาดเล็ก การจ้างงานในบริษัทใหญ่ ๆ (ซึ่งส่วนมากเป็นบริษัทต่างชาติซึ่งมีผลดีต่อประเทศไทยชาติน้อยกว่าที่คุณมากันนั้น) มีอยู่ ประมาณคร่าว ๆ ว่าปัจจุบันบริษัทเหล่านี้มีส่วนในการจ้างงานได้ไม่เกินร้อยละ 1.25 ของกำลังแรงงานทั้งประเทศ²⁰

นอกจากภาวะการถูกจำกัดทางเลือกโดยทั่วไปแล้ว การเป็นหญิงบริการนั้นสามารถให้รายได้สูงกว่าเท่าที่ 4 เท่าตัว ซึ่งก็ยอมจะเป็นเครื่องล่อใจด้วยอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญ

3. นโยบายของรัฐ

ในอดีต รัฐยอมรับและสนับสนุนการค้าประเวณีด้วยการตรากฎหมายบังคับการสัญจรโรค ร.ศ.127 ขึ้นเป็นกลไกในการควบคุมดูแลและเก็บภาษีจากการโสเกณ

ต่อมาในปี 2492 เมื่อสหประชาชาติลงมติให้ทุกประเทศเลิกสนับสนุนการค้าประเวณี โดยให้ถือว่าการค้าประเวณีเป็นการเติ่อมเสียเกียรติยศของประเทศชาติ รัฐบาลจึงได้ออกกฎหมายปราบปรามการค้าประเวณี 2503 ขึ้นใช้แทนพระราชบัญญัติบังคับการสัญจรโรค 127 และกฎหมายฉบับนี้ยังคงเป็นกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ เหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงสองครา莫ินโดจีน และความล้มเหลวของกรุงพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำให้ผ่านมา ก็มีส่วนผลักดันในปัญหาการค้าประเวณีกลายเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบัน

3.1 ผลกระทบทางรามอินโดจีน

ในรอบ 40 ปี มานี้คือ นับตั้งแต่ช่วงสองครา莫ินโดจีน ปี 1942-1975 มาจนถึงปัจจุบัน การมีทธิการเมริกันในไทย และการถือเอามีอย่างเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน ใจสำหรับทุกคน อย่างเมริกันในเวียดนาม ก็มีส่วนอย่างมากที่ทำให้มีผู้หญิงไทยมาทำงานบริการทางเพศมากขึ้น โดยเฉพาะในเขตที่มีทธิการเมริกันอยู่ เช่น โคราช อุดรธานี นครพนม อุบลราชธานี ขอนแก่น อยุธยา เป็นต้น และก็จะมีลูกอันเกิดจากบิดาต่างด้าว เท่าที่สำรวจมาไม่ต่ำกว่า 5,000 คน ปัจจุบันนี้เมทัฟาร์ อเมริกันจากไปแล้ว แต่จำนวนโสเกณ์ก็มีลดลง บรรดาเจ้าของโรงน้ำชา ผู้มีอิทธิพลก็จะเข้าไปบริหารกิจการค้าโสเกณ์ต่อไปอีก ตลอดจนรัฐบาลเองก็เกรงว่าภัยบูรจาร์จะบุกรุกซึ่งเคยบริการทางการต่างชาติอยู่จะประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ จึงได้ส่งเสริมกิจการสถานบริการต่าง ๆ ต่อมาประมาณ 10 ปีที่แล้ว คือในระหว่างปี 2512-2513 รัฐบาลพยายามจัดปัญหาโสเกณ์ โดยมอนให้ทางกรรัมตำรวจร่วมกับสภากลางและเคราะห์ ภาครัฐห้ามค้าประเวณีได้เป็นจำนวนมาก แต่มีอันมาแล้วไม่สามารถจัดหางานให้ทำได้ และมาตรการทางประชาชนเคราะห์ก็มีได้รับปริมาณที่จับมาได้ในที่สุดหนูนิ่งเคราะห์ร้ายเหล่านี้ก็กลับไปสู่อาชีพเดิมอีก

3.2 กิจการท่องเที่ยวโสเกณ์

ในปี 2522 รัฐมีรายได้จากการท่องเที่ยวถึง 9,000 ล้านบาท จากนักท่องเที่ยวจำนวน 1,580,000 คน และในปี 2523 นี้ รัฐบาลคาดหวังว่าจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมากขึ้นอีก เป็น 1,700,000 คน ซึ่งจะนำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศ ประมาณ 10,500 ล้านบาท ส่วนหนึ่งของนักท่องเที่ยวเหล่านี้มีหลักฐานแสดงว่าได้เข้ามาเที่ยวเมืองไทย เพราะต้องการมาเที่ยวโสเกณ์

หน่วยและการดำเนินงานของรัฐ

หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับบัญชาโสเกนทั้งทางตรงและทางอ้อมมีดังนี้

1. กรมตำรวจ กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจนครบาล และกองบัญชาการตำรวจนครบาล ทำหน้าที่จับกุมปราบปรามผู้กระทำการผิดกฎหมายตาม พ.ร.บ.ปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ทั้งตัวผู้ค้า คือหყึงโสเกนและตัวเจ้าสำนัก เจ้าของสถานบริการที่ยอมให้มีการค้าประเวณี

2. กรมราชทัณฑ์ จำคุกผู้กระทำการผิดตามคำพิพากษาของศาล ตาม พ.ร.บ.การค้าประเวณี พ.ศ. 2503 และก่อนการพ้นโทษ 7 วัน ผู้บัญชาการเรื่องจำจะต้องแจ้งแก่ก่อนขึ้นตีกรรมประชารังเคราะห์ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดให้รับตัวผู้พ้นโทษไปทำการลงเคราะห์

3. กรมประชาสงเคราะห์ เพื่อทำการรักษาและอบรมฝึกอาชีพให้ผู้รับการลงเคราะห์และบังมีอำนาจสั่งให้ผู้รับการลงเคราะห์ไปทำงาน หรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่อื่นนอกสถานลงเคราะห์ อันจะเป็นประโยชน์และเป็นผลดีแก่ผู้รับการลงเคราะห์ด้วย กรมประชาสงเคราะห์มีหน้าที่ช่วยเหลือและป้องกันมิให้หყึงตกเป็นเหยื่อของการค้าประเวณีทั้งทางตรงและทางอ้อม

4. กรมอนามัย และกรมการแพทย์ ทำหน้าที่รักษาพยาบาลและควบคุมการโรคให้แพร่หลาย โดยเฉพาะช่วยนำบัดโรมในหมู่โสเกน

5. กรมการปกครอง มีหน้าที่ร่วมมือกับตำรวจในการปราบปรามผู้กระทำการผิด ตลอดจนป้องกันมิให้หყึงต้องตกมาเป็นโสเกน จัดส่งโสเกนที่ถูกจับในต่างจังหวัด มารับการลงเคราะห์ในสถานลงเคราะห์ โดยอยู่ในดุลพินิจของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแก่กรณี รวมทั้งให้ความร่วมมือในการติดตามคุกและผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยออกจากสถานลงเคราะห์ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด มิให้หันกลับมาประกอบอาชีพเดิมอีก

วิธีดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ

2.1 ด้านการป้องกันมิให้หყึงต้องตกมาเป็นโสเกน (โดยการถูกล่อหลวง)

(1) กรมตำรวจ มีหน้าที่จัดตำรวจนครฯ ตำรวจนครหลวง ทางน้ำ ค่ายสอดส่องการล่อหลวงหყึงจากต่างจังหวัด โดยเฉพาะทางภาคเหนือเข้ามาเป็นโสเกน โดยตามสถานีรถไฟสถานีขนส่ง นานา ฯ ครั้ง ก็มีการจัดขันสื่อมวลชนที่บัญญัติการรณรงค์เสียที่หนึ่ง

(2) กรมการปกครอง บุคคลซึ่งอยู่ในกระบวนการปกครองและใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชนบ้าน เหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการป้องกัน มิให้ลูกบ้านหყึงในหมู่บ้านถูกล่อหลวงไปขาย โดยทำหน้าที่อบรมและแนะนำนำปฏิบัติงาน ตลอดจนวิธีการล่อหลวง

หญิงให้ลูกบ้านข้าใจและขอให้ลูกบ้านช่วยกันสอดส่องป้องกัน คนแปลกหน้าที่เข้ามาในหมู่บ้านและมีพฤติกรรมไม่น่าไว้ใจ

(3) กรมประชาสงเคราะห์ ช่วยป้องกันในลักษณะที่หญิงอาจต้องมาเป็นโสเกณิ เพราะความจำเป็น โดยจัดให้มีบริการสงเคราะห์เด็กกำพร้า เด็กอนามัย เด็กที่ถูกรุบครัวกดทั้ง เพราะเด็กเหล่านี้ถ้าปล่อยไว้ไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร โศรื้นอาจเป็นเด็กที่มีสภาพจิตใจไม่ปกติ ถ้าเป็นหญิงก็อาจถูกไปเป็นโสเกณิได้ง่าย

สำหรับหน่วยงานที่กรมประชาสงเคราะห์ตั้งขึ้นเพื่อป้องกันมิให้หญิงต้องตกเป็นโสเกณิ เพราะความยากจนหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยตรงแห่งแรกคือ

ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพศรีภากาเนธี ตั้งอยู่ ณ จังหวัดลำปาง ขึ้นกับกองสัมมนาอาชีวสงเคราะห์ เพิ่งดำเนินการเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2522 โดยครอบคลุมพื้นที่จังหวัดในภาคเหนือ จำนวนที่รับได้ ปีละ 2 รุ่น ๆ ละ 300 คน รุ่นหนึ่ง ๆ จะอบรมนาน ๆ เดือน ขณะนี้ (เดือนธันวาคม 2523) กำลังอบรมรุ่นที่ 3 ผู้เข้าอบรมจะต้องจบประมาณ 4 และมีอายุระหว่าง 14-35 ปี โดยประชาสงเคราะห์จังหวัด จะเป็นผู้ดัดเลือกจากอำเภอที่หนึ่ง จำนวนผู้รับเลือก ขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดนั้น ๆ วิชาที่อบรมคล้ายคลึงกับการฝึกอาชีพในสถานสงเคราะห์

ขั้นตอนการดำเนินการปราบปรามและการสงเคราะห์ในทางปฏิบัติ

1. การดำเนินการปราบปราม

ทุกรั้งที่มีการจับกุมโสเกณิ ตัวราชต้องแจ้งให้กรมประชาสงเคราะห์ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดทราบทุกรั้ง

เมื่อทางกรมประชาสงเคราะห์ทราบ คือได้รับแจ้งแล้วก็จะทำหนังสือไปทางตัวราชแจ้งให้ส่งตัวหญิงเหล่านั้นเข้ารับการอบรมในสถานสงเคราะห์เมื่อพ้นโถง

ระยะเวลาของการดำเนินคดี ประมาณ 1-2 เดือน คดีก็จะสิ้นสุด ถ้าหญิงนั้นไม่ได้ทำผิดไม่มีโถง ตัวราชก็ไม่ต้องส่งตัวไปสถานสงเคราะห์ คือ ถ้าอัยการสั่งไม่ฟ้องคดีนั้นก็สิ้นสุด

ถ้าศาลพิพากษาว่าผิดจริง ก็ปฏิบัติตามคำพิพากษา อาจจะปรับหรือจำหรือหักปรับทั้งจำ หลังจากนั้นจึงส่งตัวเข้ารับการอบรมในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์ต่อไป

ตามที่เป็นจริงเวลานี้ เวลาตัวราชจับได้มักจะส่งกลับภูมิลำเนาเดิมทันที แทนที่จะส่งให้กรมประชาสงเคราะห์ บางครั้งเวลาจับกุมก็มิได้แจ้งให้กรมประชาสงเคราะห์ทราบตามระเบียบ การปล่อยไปโดยไม่ได้แจ้งให้กรมประชาสงเคราะห์ทราบ ทำให้ไม่มีการติดตามผล

2. การสงเคราะห์หญิงโสเกณิ

การจัดตั้งสถานสงเคราะห์ อาศัยอำนาจตามตราที่ 12 พ.ร.บ.ปราบปรามการค้าประเวณี

พ.ศ. 2503 ปัจจุบันนี้มีอยู่ 3 แห่ง คือ

(1) สถานสังเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการ ตั้งอยู่ ณ ต.เกระเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี เริ่มเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ 2503 (ก่อนประกาศใช้ พ.ร.บ.ปาร์มการค้าประเวณี พ.ศ. 2503) ตามวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ปีหนึ่งจะรับได้ 500 คน

(2) สถานสังเคราะห์หญิงบ้านปากเกร็ด ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี เริ่มเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ 27 มกราคม 2505 สามารถรับผู้รับการสังเคราะห์ทั้งประเภทสมัครใจและประเภทพันโภชตาม ม.11 แห่ง พ.ร.บ.ปาร์มการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ตามวงเงินงบประมาณปีละ 500 คน

(3) สถานสังเคราะห์หญิงบ้าน นารีสวัสดิ์ จังหวัดนครราชสีมา เริ่มเปิดดำเนินการ 1 เมษายน 2509 สามารถรับผู้รับการสังเคราะห์ได้ปีละ 350 คน

การดำเนินงานของสถานสังเคราะห์

(1) การจัดบริการที่พักอาศัย ผู้รับบริการสังเคราะห์ทุกคน จะได้รับการสังเคราะห์ในเรื่องการกินอยู่หลับนอน มีที่นอนหมอนมุ้ง เครื่องปุ่งห่มและเครื่องใช้ประจำตัวตามสมควร มีการคัดเลือกผู้รับการสังเคราะห์ที่สมัครใจและพันโภช ตามวันและตามระยะเวลาที่ได้ทำการค้าประเวณี และตามลักษณะต้องมาเป็นโสเกน์ โดยความสมัครใจ หรือโดยการถูกกล่อมวงศ์ เพื่อความสะดวกในการปักครองและปรับสภาพ

(2) การนำบัตรักษาโรค หญิงผู้รับการสังเคราะห์ต้องได้รับการตรวจร่างกายจากแพทย์ของกรมประชาสงเคราะห์ และจากสถาบันการแพทย์ของกระทรวงสาธารณสุข โดยละเอียด มีการตรวจภายใน ตรวจปัสสาวะและตรวจโลหิต เพื่อหาเชื้อการโรค และโรคอื่น ๆ เมื่อพบว่าผู้ใดเจ็บป่วย ก็จะต้องให้การนำบัตรักษาจนกว่าจะหาย

(3) การปรับสภาพทางด้านความประพฤติ อารมณ์และจิตใจโดยจัดให้มีนักสังคม สังเคราะห์ และครุคุยให้การอบรมด้านจิตใจ รวมทั้งมีการบรรยายปัญหาด้านสังคมและการปฏิบัติตนประจำวัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนจัดให้มีพระธรรมเทศนาในโอกาสอันควร

(4) การให้การศึกษาสายสามัญ ผู้ไม่ได้เรียนหนังสือเลย เรียนไม่จบ 24% (ไม่จบ ป.4) จบ ป.4 43% สถานสังเคราะห์จึงต้องสอนวิชาสามัญไปด้วยตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ (ในระดับ 1 (เทียบ ป.2) และระดับ (เทียบ ป.4) โดยมีเจ้าหน้าที่มาสอนเทียบให้ถึงสถานสังเคราะห์)

(5) การฝึกอบรมอาชีพ มีแผนกต่าง ๆ คือ แผนกโยธา แผนกบริบาลการ ตัดเย็บเสื้อผ้า สมรรี โภชนาการ แผนกซักก้ำดสื้อผ้า แผนกช่างรีyangพิมพ์ภาษาไทย การฝึกอบรมอาชีพมีปัญหา คือ

– การศึกษาของผู้รับการอบรมต่างกันมาก บางคนไม่เคยเรียน, ขาดแคลน อุปกรณ์การฝึก ครุภัณฑ์ งบประมาณไม่พอ และระยะเวลาในการฝึกมีน้อย ประมาณนี้เดียว สำหรับรายได้จากการขายของที่ทำจากการฝึกอาชีพจะจ่ายให้ทั้งผู้รับการส่งเคราะห์ 70%

การติดตามภายหลังการส่งเคราะห์

การติดตามผล ทำเป็นระยะ ๆ เช่น 3-6 เดือน 6-9 เดือน 9-12 เดือน 12-18 เดือน เป็นต้น โดยวิธีส่งจดหมายไปยังตัวผู้หญิง ผู้ปกครอง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ส่งเคราะห์ ผู้อำนวยการ กองสัมมนาอาชีวส่งเคราะห์ (นายบุญเหลือ เจริญวงศ์) ให้สัมภาษณ์ว่า ในช่วง 2517-2522 นี้ เนื่องมีผู้หญิงกลับมารับการอบรมซ้ำอีกร้อยละ 9 ที่กลับไปประกอบอาชีพเดิม (ไม่ได้เข้ามารับการ ส่งเคราะห์) ร้อยละ 12 ที่เหลืออีกร้อยละ 79 คาดว่าไม่ได้กลับไปประกอบอาชีพเดิมอีก

จากสถิติการติดตามผลในปี 2521 ติดตามผลทุกรายหัวหนมด จำนวน 460 คน กลับไป ค้าประเวณีอีก 24.8%

ปี 2522 การติดตามผลของบ้านมาเก็บรายรับภายใน 6-8 เดือน หลังการปลดปล่อย พบร้า จำนวน 589 คน กลับเข้าประกอบอาชีพเดิมร้อยละ 39.6 การติดตามผลระยะที่ 2 ภายใน 12-18 เดือน จำนวน 593 คน กลับเข้าประกอบอาชีพเดิม ร้อยละ 24.5